

Den Danske Dyrlægeforenings politik vedr. kronisk syge dyr - kemoterapi

Kronisk syge dyr

Beskrivelse

Forskellige sygdomme kan medføre kroniske forandringer hos dyr. Sygdommene kan ikke kureres men kan holdes under kontrol. Behandlingstilbuddene til denne gruppe af patienter bliver stadig flere og bedre og der sker i stigende omfang behandling frem for aflivning. Derfor findes der flere kronisk syge dyr end tidligere.

Problemområder

- **Etik**
Der bør altid stræbes efter en behandling med henblik på absolut helbredelse. Det er acceptabelt, at tilbyde dyr behandling for kroniske lidelser, når dyreværnslovens §1 overholdes. Det vil sige, at dyret ikke udsættes for unødigt lidelse eller væsentlig ulempe i forbindelse med behandlingen, og at man må forvente, at dyret får en god livskvalitet under og efter behandlingen.
- **Diagnostik**
Ved kroniske lidelser forstås lidelser, hvor dyret ikke kan opnå total helbredelse. Det drejer sig dels om cancerlidelser, som vil blive omtalt særskilt i dette politikpapir, og dels om en række andre lidelser som f. eks. allergier, sukkersyge, epilepsi, gigt, stofskiftesygdomme og visse hjertesygdomme. Disse lidelser kan efter diagnostik og efterfølgende medicinering kontrolleres således, at dyret holdes fri eller næsten fri for symptomer/smerter.
- **Mål for behandling**
Kroniske sygdomme kræver oftest en regelmæssig medicinering. I de fleste tilfælde en daglig medicinering resten af dyrets liv. Det vil være nødvendigt med en opstartsfase, hvor dyret kontrolleres jævnlige, indtil den rette dosering er fastlagt. Derudover bør der foretages jævnlig dyrlægekontrol, både af dyrets sygdomsstatus og af dyrets livskvalitet, velfærd, bivirkninger og eventuelle smerter. Sådanne kontrolbesøg aftales, før behandlingen igangsættes. Den behandlende dyrlæge bør forud for en behandling have vurderet, om de belastninger, dyret bliver udsat for i behandlingens forløb, står i et rimeligt forhold til dyrets forventede livskvalitet ved behandlingen.
- **Klientvejledning**
Før en behandling igangsættes, skal ejeren informeres grundigt om dyrets sygdom og det faktum, at dyret sandsynligvis kræver livslang behandling. Klienten bør orienteres nøje omkring sygdommen, behandlingen, behandlings mål, bivirkninger af behandlingen, prognosen, samt gives et overslag over udgifterne til behandling.
Det bør gøres klart for ejeren, at det trods behandling ikke altid er muligt at fjerne symptomerne og/eller smerterne, og at dyrets velfærd dermed også bliver ændret.
Klienten bør desuden oplyses om, at aflivning kan være et alternativ til behandling af en kronisk lidelse, og at aflivning kan blive en nødvendighed, hvis dyrets livskvalitet nedsættes væsentligt.

Cancerbehandling af dyr

Beskrivelse

Kræft er en hyppig dødsårsag hos hunde i Danmark. Forskellige kræftformer kræver forskellig behandling for at være effektiv. Behandlingstyper kan være operative, medicinske (herunder cytostatika), strålebehandling eller kombinationer heraf.

Kirurgisk cancer behandling

Kirurgisk behandling er den mest radikale og oftest den mest effektive behandling af cancer hos hunde og katte. Ved en afgrænset cancer med en eksakt diagnose vil det oftest være den behandling, der giver den bedste mulighed for helbredelse. Ved en ikke afgrænset cancer vil kirurgi eventuelt kunne kombineres med stråle-, cytostatisk- eller anden medicinsk behandling, hvis det kirurgiske indgreb kan give en markant reduktion af cancerens udbredelse.

Problemområder

- **Etik og mål for behandling**
Det er målet med behandlingen, at dyret ved det kirurgiske indgreb opnår en hel eller delvis helbredelse, der kan give et livsforlængende resultat. Efter indgrebet skal dyret kunne opretholde stort set normal fysisk aktivitet.
- **Diagnostik**
Resultatet af behandling af cancer er afhængig af diagnostik, da udbredelsen af sygdommen og dens specifikke histologiske type, anatomiske lokalisation m.v. har betydning for prognosen.

Eksempler på acceptable indgreb:

Mindre hudpartier og mælkekirtler kan excideres. Tå- og haleknogler kan amputeres, idet disse procedurer kun i ringe grad hindrer normal fysisk aktivitet.

Amputation af større legemsdele, som hele eller dele af lemmer o. lign., er i udvalgte tilfælde acceptabelt, selvom amputationen kan medføre en ændring af dyrets normale fysiske aktivitet. Beslutning om en sådan amputation kræver en individuel vurdering af patienten med hensyn til dens efterfølgende livskvalitet. Ved en sådan amputation af større legemsdele må dyrlægen endvidere påtage sig ansvaret for en vurdering af ejerens muligheder (holdningsmæssigt og praktisk) for at sikre dyrets efterfølgende livskvalitet.

- **Klientvejledning**
Overvejelserne, der skal diskuteres med ejeren før en kirurgisk behandling af canceren, skal omfatte følgende:

En vurdering af dyrets almentilstand herunder risiko for metastaser, en vurdering af hvorvidt andre legemsdele, der måske vil blive belastet yderligere som følge af en amputation, kan klare den øgede belastning, varigheden af opheling efter det kirurgiske indgreb, smertegraden, forhold under ophelingen (bur, ro, andet), risici ved indgrebet samt den livskvalitet, der kan forventes opnået efter indgrebet.

Behandling med cytostatika og andre tumorigenesehæmmende lægemidler

For nogle kræftformer kan cytostatika og tumorigenesehæmmende lægemidler tilbydes som behandlingsform. I Danmark har denne behandlingsform fundet stigende anvendelse. Det er DDD's holdning, at det bør være muligt at tilbyde hunde og katte behandling med cytostatika og andre kræfthæmmende lægemidler for kræfttyper, hvor der er dokumentation for virkning. Da medicinsk behandling af kræft kan indebære anvendelse af potentielt farlige lægemidler, og der ikke findes veterinære lovgivningsmæssige retningslinjer i Danmark, er det nødvendigt med en politik på området. Nedenstående er en beskrivelse af problemområder og retningslinjer for danske dyrlægers behandling af dyr med cytostatika og andre kræfthæmmende lægemidler.

Problemområder

- **Etik**
Det er etisk acceptabelt at tilbyde dyr behandling for kræft med cytostatika og andre kræfthæmmende lægemidler, når dyreværnslovens §1 overholdes, og den behandlende dyrlæge overholder DDD's etiske regler. Det vil sige, at dyret ikke udsættes for unødigt lidelse eller væsentlig ulempe i forbindelse med behandlingen og, at dyret må forventes at få en god livskvalitet under og efter behandlingen. Dyrets almene tilstand under behandlingsforløbet skal løbende evalueres. Inden behandlingsstart laves en vurdering af gener ved behandlingen sat i relation til den opnåede livskvalitet og tidshorisont for bevarelse af acceptabel livskvalitet under og efter behandlingen.
- **Mål for behandling**
Målet med behandling af dyr med kræft, der behandles med cytostatika og andre kræfthæmmende lægemidler, er livsforlængelse og i enkelte tilfælde kurativ behandling. Det må anses for etisk uacceptabelt at behandle med de høje doser af cytostatika, der i reglen ville være nødvendige for en kurativ behandling, idet det kan medføre alvorlige bivirkninger.
- **Diagnostik**
Resultaterne af behandling af kræft er afhængig af præcis diagnostik, da udbredelsen af sygdommen og specifik histologisk type, anatomisk lokalisation m.v. spiller ind ved prognosen. For at kunne vejlede den enkelte klient, er det derfor vigtigt, at specifik diagnostik anvendes, og veterinær stadieinddeling (World Health Organisation) udredes for den enkelte patient inden en cytostatikabehandling indledes.
- **Klientvejledning**
Inden en cytostatikabehandling eller anden medicinsk behandling for kræft indledes, er det et krav, at klienten orienteres grundigt om sygdommen, prognose, forløb, udgifter samt mulige bivirkninger. Grundigt, skriftligt vejledningsmateriale udleveres til klienten. Klienten bør skriftligt anerkende at have fået information om behandlingsforløb og mulige bivirkninger, samt at de har fået vejledning i, hvorledes de skal omgås de udleverede lægemidler samt affald i tilknytning til behandlingen.
- **Klargøring af cytostatika og behandling samt bortskaffelse af affald.**
Gældende danske retningslinjer vedr. omgang med cytostatika skal følges, herunder arbejdsmiljøloven og Arbejdstilsynets anvisning vedr. arbejde med cytostatika.

Onkologi certificerede danske dyrlæger har udarbejdet retningslinjer vedr. personale og ejers omgang med lægemidlerne (procedurer).

Klargøringen af cytostatika til den enkelte patient skal foregå efter lovgivning for farmaceuter, og her henvises til disse bestemmelser.

Affald indeholdende cytostatikarester bortskaffes som sygehusaffald i overensstemmelse med bestemmelserne herom.

- Vagtforhold for dyrlæger, som tager dyr i behandling med cytostatika.
Den behandlende dyrlæge skal sikre, jvnf. etiske retningslinjer for DDD, at en klient med et dyr i behandling med cytostatika eller andre kræfthæmmende midler kan komme i kontakt med en vagthavende dyrlæge, som skal have viden og kompetence indenfor den igangsatte behandling, i tilfælde af problemer med patienten fx i form af behandlingskrævende bivirkninger.